

Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

Deportálásunk Auschwitzba...és Mas Allomasok Rém-emlekei

Ella Revai's (Kircz) recollections of her Concentration Camp Memories

Written between Aug. 2010 and March 2011, in Thornhill, Ontario.

Preliminary notes added in English, continuing with the faithful transcript of the Hungarian text.

After having spent about a month in the Ghetto of Satoraljaujhely, Hungary, Ella, along with her father, Aron Kircz, and the rest of the Jews from her birthplace, Cigand, were loaded into cattle cars and sent off to Auschwitz on May the 25th, 1944.

Auschwitzba érkezünk három napi vagonutazás megpróbáltatásai után. 80-85 ember összehúszva, se víz, se vece. Rank volt csukva a vagon, nem tudtuk elképzelni hova visznek, mi történik velünk.

Auschwitzba érkezünk 1944 május 28-án. Kizavartak a szerelvényből mindenkit, férfiakat, nőket külön tereltek, a kisgyerekek az anyjukkal maradtak. Itt választottak el Apukámtól, akit soha többé nem láttam...! Mindenkit otos sorba állítottak és az SS szelektáló csoport előtt elvonultunk. Itt dönt el a sorsunk, élet vagy halál. Akit jobbra irányított Mengele doktor, az egyelőre életben maradt. Akit balra intett, azok gazhalálra voltak ítélve.

A fiatalokat, akik között én is ott voltam, fertőtlenítőbe vittek. Szortelenítették, hajukat kopszra vágta. Nem ismertünk egymásra. Aztán kaptunk egy szál rongyot a testünkre, kinek mi jutott. Kesőbb egymás között cserélgettük, hogy fel tudjuk venni. Menetkész volt az orulteknek látszó sereg.

Ezek után elindítottak a lagerek felé. Sokadmagammal a C lagerbe, a 19-es barakba kerültem. 32,000 ember volt egy lagemben. 1000 ember volt egy barakban. Emeletes priccsek voltak, minden priccsen 12-en. Mint a heringek preselődünk. Ha valaki kénytelen volt megfordulni, az egész sornak fel kellett ulni és egyszerre fordulni. Még sötétben ebreszto volt, kizavartak a barak oldalához, ott otos sorba álltunk, orak hosszat alldogaltunk, naponta kétszer. Számoltak, számoltak, stimmel-e a létszám. Addig álltunk, míg ok, a hatalmasok akartak. Ennek a sorbanállásnak Celapel volt a neve. Közben sokan rosszul lettek, elajultak, de nem volt szabad lehajolni, segíteni rajtuk, mert a felügyelők jöttek utlegelni.

Ha a Celapelnek vége volt, kísérték szűksegünket elvegezni, egy erre kinevezett barakba. Innen, vissza a priccsekre és hoztak valami zupát. 6 embernek egy badog edényben. Ebből ittuk egymás után. A napi kenyér adagot este az otos sorban osztottak ki. Neha egy kanál lekvar vagy túró jart, amit a kezünkbe csaptak. Eveszkoz nem volt.

Közben, hogy ne unatkozzunk, jöttek a valogatasok. Mert a C lagerből valogattak, pld ha nem jött elég szerelvény. A krematoriumnak mindig mukodni kellett. Legtöbbször Mengele jött a kisereteivel valogatni. Akit nem talált elég erősnek, lefogyott vagy egy pattanas volt valakin, azt már vittek is.

Ilyen valogatasok után vettük észre, az ismerosok, barátok, akikkel a veletlen folytán meg együtt voltunk, kezdenek elfogyani. Elvittek őket. Minden alkalommal nagy fájdalmat okozott elvesztésük.

C-lageri életem három keserves hónapig tartott. A mindennapi megpróbáltatásokat ma már keptelen vagyok leírni. Sem erővel, sem idegileg nem bírom. Az atelt emlékek minden perce maig a fejemben, a szivemben él.

Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

Meg a valogatásokról le kell írjam, milyen megalázó módon történt. Legtöbbször meztelenül valogattak. Bal karunkon volt az egy szál rongy, amiben voltunk, kopasz fejjel, úgy neztünk ki, mint az orultek. Megforgattak elöl, hátul, úgy döntöttek, kit visznek, ki marad.

Harom hónap után engem is kiválogattak. Jött egy feherkopenyes ember, aki kezeinket nezegette. 200 emberre volt szükség, ebbe a csoportba kerültem én is. Azt hallottuk, munkára visznek. Itt maradtam el minden falubelimtől. Egy bodrogkereszturi unokatestverem jött velem. Ezen a napon, egész estig a лагер kapun kívül ültünk. Csak arra gondoltunk, jön értünk a teherautó és visznek a gazba..

Csodálatos módon, gyalog indítottak el, és egy másik лагерba vittek. B-lager volt. Ez a hely még sokkal lehetlenebb volt, mint a C-lager. Csak üres barakok voltak. Se pricc, se vece, se ivóvíz, se konyha nem volt, ahol főzzenek a részünkre.

Ebben a лагерben nem voltak valogatások, csak celapelt álltunk, naponta kétszer. Csak számoltak, számoltak, mintha olyan fontosak lettünk volna.

Reggelire hoztak valami ragacsos, fehérszínű pépet, neha teát. Ilyenkor orultunk, legalább a szemünket ki tudtuk mosni vele. Különben, mosakodási lehetőség nem volt. Ennivalót másik лагерből hozták, mire hozzánk került, a fele kilótyogott a kubilól. Szükségletünket vödörbe vegeztük és hordtuk a godrokba. Időnként ferotótlénitobé vittek. A járványtól feltek. Sokan ruhesek lettek, krecsesek, ahogy ott mondták. Egy alkalommal az unokatestverem is a ruhes barakba került. Probáltam utána szokni, de nem sikerült. Minden este az orvosno mindenkit megnezett, ha már nem látott semmi tünetet, kidobta a barakból. Engem még is pofozott, mielőtt kidobott. Kérdezte miért vagyok itt, nincs semmi bajom. Így Lilit (Feinsilber), az unokatestveremet ezután nem láttam csak a felszabadulás után találkoztam vele. Az ő átelt szörnyű emléke külön elbeszélést érdemel...

Folytatom a B-lageri eseményeket. Mint már említettem, üres barakokba érkezünk. Egy sarokban rongyok, pledek voltak összedobálva. Celapel után, aki hozzájutott, magunk alá dobtuk és azon húzódtunk meg. Ha nem jutott, úgy is jó volt.

A szomszédos лагерban volt a járványkorház. Minden este jött a teherautó összeszedni a halottakat és a felholtakat. A barakból nem volt szabad kijönni, sem kinezni. Ennek ellenére mindenki tudta mi történik. Egy ilyen alkalommal rendkívüli sorakozót rendeltek. Mint később megtudtuk, egy kislány megszokott a teherautóról és nálunk többit volt. Sokszor végigszámoltak az otos sorokat és azt mondta az SS katona, ha nem áll ki az, aki idejött, minden ötödik sort kilő. Idegtelep percsek voltak...végül elajlott a szegény kislány, azonnal elvittek...

Ilyen és sok hasonló izgalommal teltek napjaink. Ehezünk, faztunk, aztunk, szomjaztunk. Mindig akadt egy-egy derulató, aki biztatott bennünket, majd csak vege lesz, kikerülünk innen. Nehezen hittünk abban, hogy elvisznek munkára, mint ahogy hallottuk a C-lagerban.

Vegre, októberben, egy este jöttek értünk. Kiabáltak, az a kétszáz ember, akiket a C лагерből valogattak, alljon ki. Feltünk nagyon, nehezen indultunk. 3 hónap telt el itt is, már nem hittük, hogy munkára visznek. Leszámoltak a kétszáz embert és elvittek a лагерből. Vittek a furdobé. Kaptunk ruhat, kabatot, cipőt és valami ennivalót. Bevagoniroztak és éjszaka elindultunk Auschwitzból! Hat hónapig éltünk itt, ezen a gyilkos helyen...!

Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

Harom vagy negy napos vagonut utan megerkeztunk Horneburgba. (see corroborating Wikipedia notes at the end) Horneburg 25 km-re volt Hamburgtol.*

Vittek az allomasrol, a varoson keresztul egy erdosegben talaltuk magunkat. Ket ujonnan epult barak vart rank. Harmadik barak a felugyeloknek keszult. Kaptunk pledet, csajkat, kanalat, amit hat honapig nem lattunk. Hihetetlen volt számunkra. Igen orultunk, gondoltuk, itt mar valoban dolgozni fogunk. Igy is lett. Egy repulogep alkatreszeket gyarto vallalatnak dolgoztunk. Lederfabrik neven volt a cegtabla. Itt egy nagyon erdekes meglepetes volt. Ugyanaz a feherkopenyes ferfi, aki a C lagerben valogatott ki bennunket, ismet a kezunk szerint osztott be munkara. Ki hova volt megfelelo. Harom muszakban dolgoztunk. Hosszu utat tettunk naponta az erdobol a varosba. A felugyelonok (aufseherinek) enkeltek egész uton, oda-vissza. Faztunk egész telen, kopaszon, harisnya nélkül, egy pár fa-klumpa volt a lábunkon, és egy rossz kabát.

Furdesi lehetoseg is volt. Itt is priccsek voltak, de csak egyszemelyes. Ket ember kapott egy turulkozo vaszon kendot, amit felvaltva a tarsunkkal, fejunkre vehettunk masnaponkent, amig munkaba mentunk. Persze vizes volt. Volt egy fiatal kislany velem, Edit, akivel elso perctol egyutt voltam, kozosen hasznaltunk mindent és osztottunk meg. Mivel par evvel en idosebb voltam, nagyon ragaszkodott hozzam. En 20 éves voltam. Sajnos, felszabadulas előtt elvesztettem, nem tudom mi lett vele. Mai napig keresem, kerestetem, mindhiaba. Neve: Linzer (Linzerova) Edit. Satoraljai helyi hatarmenti kis faluból került az Ujhelyi gettoba. Harman voltak testverek. Fiatalabb testverei anyjkkal a gazba kerültek.

Horneburgban oktobertol februarig dolgoztunk. Viszonylag ez a hely volt a legelviselhetőbb a sok rossz közül. A felugyelo SS nok, aufseherinek, egy ket kivetellel gonoszak voltak. Minden alkalmat kitalaltak, hogy megnehezitsek az életünket.

A gyarban az etel nem volt rossz, a gyarvezeto nem volt rossz hozzank. Volt egy Holland munkavezetonek, aki nagyon rendes ember volt. Ő is, mint fogoly dolgozott. Neha almat osztott szet nekünk. Biztatott bennunket, már nem tarthat soka, ne hagyjuk el magunkat. Bár tudnánk a nevet. Ma kitüntetest kapna. Az akkori helyzetünkben az ő embersege nagyon sokat jelentett.

Vasarnapi szorakozasuk az SS kereteinek mi voltunk. Extra celapel pihenő időben. Szamoltak éjjel nappal. Egy ilyen alkalommal kivettek a sorból engem és egy maramarosi lányt. Azt kerdeztek "mit nevettek?". Bevittek a szobaikba és egy nehéz bottal nagyon összeverték mindkettenket. Hetekig fájdalmas hurkakkal a hátunkon fetrengtünk. Senkinek sem volt szabad elmondani mi történt velünk. Ezeket a keserveket, és hasonlot, elkerulhettuk volna, ha egy kis lelek lett volna bennük.

Igy telt az ido. Legiriadok egyre surubben jottek. Hamburgot bombaztak. Igy, egy februari napon, varatlanul bevagoniroztak és elinditottak valahova. Sohasem tudtuk hova, s mi történik velünk.

Porta nevu varosba erkeztunk. Ott, egy meszko hegység kivajt belsejében, az ellenség elöl eldugott gyarat rogtanoztak és ott kezdtek el dolgozni. Mint később megtudtuk, ezen a helyen már hosszú idő óta ferfi foglyok dolgoztak, akik közül nagyon sokan ott pusztultak el a lehetetlen körülmények és a kegyetlen munka közben. Itt talalkoztunk a Holland munkavezetonekkel, akit már elozoleg idehoztak, hogy keszitse elo az uzemet, mire mi ideerkeztunk.

Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

Hihetelen körülmények között eltünk és dolgoztunk. Ennivalónk alig volt valami. Ha hoztak is valami levest, mire felertek vele a hegyre, kilotyogott a nagyresze, nem volt mit szétosztani. Míg dolgoztunk, a gaz langoknál vizet melegítettünk, azt ittuk, hogy legyen erünk a muszakot végigdolgozni.

Itt, Portán, már a Holland mesterünknek is igen rossz sorsa volt, sokszor mondta nekünk, sajnós neki sincs semmije, nem tud adni semmit. Sajnálta bennünket. A munkát a németek nagyon surgették, úgy gondolták, meg azt fel fogják használni. Kesőbb már ez a hely sem volt biztonságos, közeledett a harc. Portán, a városban, épültek barakok sietve. A munka abbamaradt.

Egy szép napon sorakozót rendeltek, felvittek a napvilágra és elindultunk, talán ok sem tudtak hova visznek. Portán maradtunk, oda vittek. Akkor épültek barakok sietve a foglyok részére. Ekkor már nagyon sokan voltunk, itt próbáltak meg bujtatni a felszabadítók előtt. Teljes babeli zűrzavar kezdődött! Innen hamarosan továbbvittek. Fallersleben, Haldensleben. Hol vagon, hol gyalog. Itt-ott leadtak 50-60 heftlinget, hol mennyit fogadtak el a közbeeső lagerek. Felelmetes volt ez az állapot!!!

Végül Salzwedelben szabadultunk fel 1945 áprili 14-én. Ez is egy gyűjtő tábor volt, már nem emlékszem hányan voltunk. Kiehezett, lesóványodott csontvázak voltunk. Mikor kiabáltak, hogy felszabadultunk, már sokadmagammal a kapuig nem volt erünk eljutni.

Itt fel akartak robbantani az egész tábort, de elkestek. A városban szabadon járó olasz, nem zsidó foglyok észrevettek mi készül, elvagtak a vezetékeket és már nem volt idő újat szerelni, mert az amerikai katonák hamarabb odaértek. Ennek köszönhetjük életünket.

Meg aznap este teherautókkal elszállították mindenkit egy kiurított kaszárnyába. Itt szállásoltak el és gondoskodtak mindenkiről. Enni, innivalóval bőven elláttak, a tisztaságra nagyon ügyeltek. Mindenki kereste a hozzátartozóit, rokonait, ismerőseit. Az étkezőhelyiségek falára papírokon kiírtuk neveinket és ezek a papírok elkerültek a közeli csoportokhoz és viszont. Így sokan találtak, találtunk ismerőst. Megindult a vándorlás.

Leírhatatlan össze-visszaságban voltunk. Már a németek nem oriztek, szabadok voltunk! Mi öten voltunk együtt, akik nagyon összetartottunk. 3 bodrogkeresztúri lány, egy sarospataki és én, cigandi. Együtt is kerültünk haza. Egy teherautóval elkerültünk Hillerslebenbe. Többen ott találtak hozzátartozókat. Én is egy földimé. Hillersleben nagyon szép város volt. Fás, bokros, virágos, mint egy nyaralóhely. Kis családiházak, virágok mindenütt. Tisztaság mindenütt. Az eltöltött keserves év után minden csodálatos volt.

Az amerikaiak itt is tródltek velünk csak a hazaszállításunkat nem surgették. Mi pedig szerettünk volna már hazajonni, remeltük családunkból találnék valakit. Sajnos nagyon nagy csalódás ért bennünket. A mi falunkba csupán pár fiatal került vissza. Az én családom teljesen kipusztult. Egy nagybátyám került haza az orosz fogságból egyedül.

Így kezdtük nulláról az életünket.

A hazahozatalt nem részletezem, körülményes volt. Háború után volt, a vonat sinek megrongálódtak, hol jött valami szerelvény, hol várakozni kellett. Ez is elmúlt.

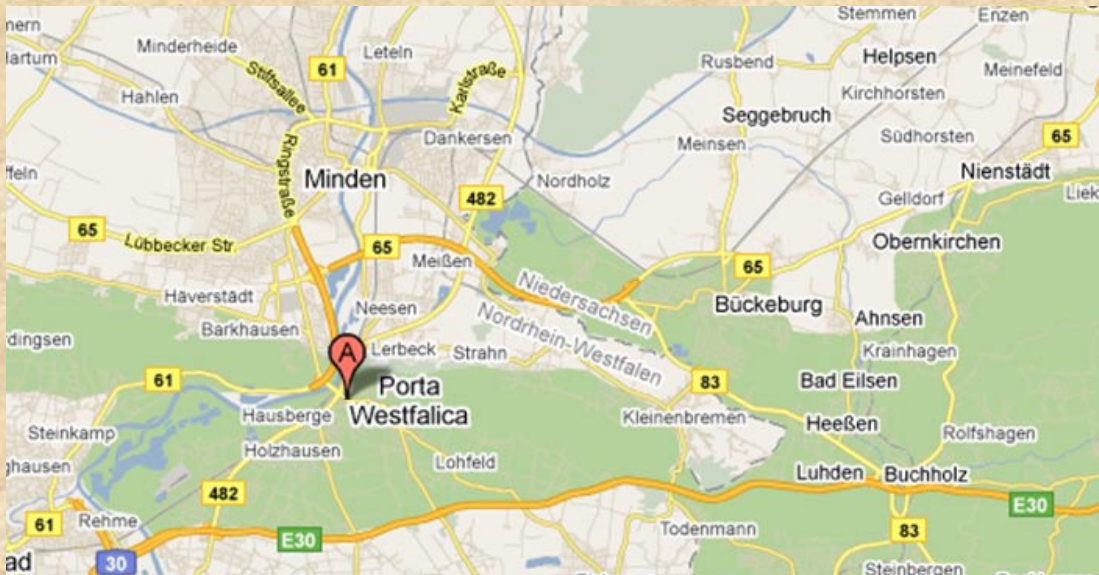
Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

Ma már 86 éves vagyok, hiányos a leírásom, nem emlékszem mindenre. Míg fiatal voltam, nem értem rá ezzel foglalkozni.

2011 március 3-án fejeztem be az életemnek ezt a szomorú történetét.

Ella Revai

*During [World War II](#) a [concentration camp](#) was established in Horneburg.^[2] It was a subcamp to the [Neuengamme concentration camp](#). From October 1944 until February 1945 about 200 [Hungarian Jewish](#) women and 50 [Dutch](#) women were forced to work for the *Philips-Valvo-Röhrenwerke*. Especially the Dutch women were also forced to work in the port of Horneburg. The Hungarian women were coming from the [Auschwitz-Birkenau camp](#), the Dutch women transported from [Ravensbrück concentration camp](#). Mid-February 1945 the [SS](#) deported the women to the subcamp [Porta Westfalica](#). (Excerpt from Wikipedia)

Written by Ella Revai (Maiden name: Kircz)

